

Posudek diplomové práce

Diplomová práce Barbory Pechové *Časopis Ozvěny domova i světa: Zábavná četba na pokračování – R. Nový versus V. Řezáč* má dvě roviny:

1. popisnou, která přibližuje charakter a postupné proměny obrazového týdeníku pro kultivované ženy *Ozvěny domova i světa* (vyd. Politika v letech 1934–1945), přičemž detailní pozornost je tu věnována publikovaným beletristickým seriálům (kompletní bibliografický soupis v příloze práce);

2. monografickou a interpretační, pojednávající o pseudonymních povídkách Václava Řezáče pro *Ozvěny* a o jejich postavení v celku autorova díla.

Ozvěny

Bibliografické soupisy románů na pokračování provedla autorka precizně a s profesionálním nadhledem. Přehledné a zřetelné je také postižení tematiky a žánrových těžišť publikované beletrie v úvodních kapitolách práce. Na základě evidentního heuristického zvládnutí primárního materiálu autorka dále zvolený časopisecký titul charakterizovala po stránce rubrikové struktury, typu publikovaných informací, škály žurnalistických i beletristických žánrů, modelovaného adresáta atd.

Začlenění *Ozvěny domova i světa* do dobové škály periodického tisku i literární kultury první poloviny 20. století je povšechnější a kompiluje poznatky převzaté z literatury předmětu. (Stálo by např. za to uvážit profil *Ozvěny* jako kompromisu mezi melantrišskou Hvězdou /pro moderní ženu bez intelektuálních ambic/ a Evou /pro ženy s intelektuálními zájmy/.) Někdy se přitom nevyhne krátkým spojením nebo paušalizacím. Z výkladu se např. může zdát, že ve 20. a 30. letech (s nimiž autorka v návaznosti na Encyklopedii literárních žánrů spojuje představu „zlatého věku“ románu) každé periodikum, chtělo-li jít „s dobou“, být moderní či aktuální, muselo svým čtenářům nabízet právě román. To je však pravda jen zčásti: šlo zároveň o období různého popírání či „nahrazování“ románu a speciálně román na pokračování se v této době uplatňuje především v zábavném, „lidovém“ a denním tisku, tj. v umělecky méně ambiciózních či neambiciózních oblastech masové komunikace. Avantgardní revue a literární časopisy, ale i část společenských magazinů (např. obrazový *Salon*) na beletristický seriál v této době zcela rezignují, přičemž symptomatickou výjimkou je tu např. *Zvon*, spjatý autorskou tradicí i pojetím literatury ještě s posledními dekádami 19. století. - Vzhledem k monografickému zaměření předložené práce jde nicméně o námítky marginální.

2. Václav Řezáč

Časopisecké a novinové povídky Václava Řezáče byly do autorova díla zařazeny již výborem z roku 1956 (*Tváří v tvář*), jejich kritický výklad - máme na mysli rané povídky, psané a publikované před prvními autorovými romány - podal o rok později ve své monografii Fr. Götz. V obou případech šlo výhradně o povídky publikované pod Řezáčovým vlastním jménem.

Povídky, které psal Řezáč pod pseudonymem R. Nový pro Ozvěny (kde pracovala jeho manželka Ema), byly do autorova díla poprvé vřazeny Dobravou Moldanovou ve svazku Větrná setba - Rané prózy (1989) a následně uvedeny v Lexikonu české literatury. Z 29 povídek, které zde Nový-Řezáč (Nový Ř. ---- Nový R.; pseudonym bychom dále mohli číst např. jako přesmyčku ze slova Výron) publikoval, vybrala Moldanová do posledních předlistopadových Spisů VŘ pouhých pět. V doslovu je charakterizovala jako „detektivní“, podobně je popisuje i LČL. Podle výkladu D. Moldanové by se dále mohlo zdát, že Řezáč pracoval pro Ozvěny jen kolem roku 1935.

Bibliografický a literárněhistorický přehled povídek R. Nového, který vypracovala autorka diplomové práce, tuto představu podstatně zpřesňuje a zpodrobnuje, i když v základní tezi víceméně potvrzuje výklad D. Moldanové. Ta v pseudonymních povídkách spatřuje vedlejší linii („psaní“), tvárně, funkčně i hodnotově pouze doplňující hlavní linii Řezáčovy literární práce („tvorba“).

Jak ukazuje předložená diplomová práce, povídky R. Nového tvoří poměrně dlouhou a víceméně souvislou řadu (1934-1940) a nejsou žánrově monotónní: dobrodružné kriminální prózy tu sousedí s atraktivním ztvárněním výrazného lidského osudu, s příležitostnými povídkami (dvě vánoční prózy) atd. Někde jsou zjevným pozadím pozdějších autorových fejetonistických úvah na literární témata, psaných ve 40. letech pro Lidové noviny a knižně zpřístupněných Stopami v písku (dvě z nich pojednávají právě o detektivce a o vánoční povídce). Jinde se pseudonymním povídkám z Ozvěn blíží vlastním jménem podepsané prózy autora z jiných periodik (oblast těchto průniků může být větší, než práce konstatuje, protože autorka se omezila na výběr z Řezáčových povídek publikovaných v posmrtných knižních souborech a ponechala stranou ty texty, které se Götz /či autor sám/ rozhodl do řezáčovského kánonu nezařadit).

Samostatnou kapitolu věnovala diplomantka tematizaci populární beletrie pro periodické otiskování, jak se s ní setkáváme v Řezáčově Rozhraní. Jestliže Jiří Holý v komentáři k poslednímu vydání v České knižnici nalézá v Řezáčově zkušenosti námezdného autora novinových povídek moment vstřícnosti k tzv. společenské objednávce, osvětlující i poválečný vývoj Řezáčovy tvorby, tj. jeho obrat k velkému socialistickorealistickému románu na přelomu 40. a 50. let (Nástup), mapuje autorka diplomové práce spíše hodnocení a charakteristiky populárního psaní ze strany různých postav v Rozhraní. Román podle ní přináší takovou vizi literárního prostoru, která je: a) dvojkolejná („tvorba“ x „psaní“), b) jako cíl tvůrčího života prioritizuje „tvorbu“, c) vůči „psaní“ je tolerantní, neboť vnímá jeho pozitivní sociální a kulturní funkce (komunikace s lidovým čtenářem).

Poznatky o Řezáčových pseudonymních povídkách by si zasloužily další autorčino zpracování a publikaci v podobě odborné nebo alespoň popularizační studie.

Celkově hodnotím práci Barbory Pechové jako výbornou a tak ji i navrhuji k obhajobě.